

Ostrander Sheila — Schroeder Lynn — Ostrander Nancy: Oppimisen vallankumous. Tammi, Helsinki 1981. 241 s.

Nopeasti ja tehokkaasti oppiminen ei ole tänä päivänä mikään harvinainen toive kansalaisten keskuudessa eikä se näytä olevan mahdollon toteutettavaksi ainakaan niillä erilaisilla kursseilla ja opetusmenetelmin, joita suurimmissa sanomalehdissä lähes päivittäin kaupataan erityisesti vieraiden kielten nopeasti oppimisen ratkaisuksi. Nyt on ilmestynyt markkinoille myös kirjaksi tehty teho-oppimisen kooste, Sheila ja Nancy Ostranderin sekä Lynn Schroederin teos ”Oppimisen vallankumous” (engl. ”Superlearning”). Kirjaan näyttää maassamme kohdistuneen varsin vahva kiinnostus. Tämä kytkeytynee siihen kiinnostukseen, joka syntyi pari vuotta sitten maassamme bulgarialaisen tri Lozanovin teoksen ”Suggestopedia” ilmestyessä suomenkielisenä laitoksena, joka käsittelee Lozanovin kehittämää opetusmenetelmää¹. Oppimisen vallankumous -teos käyttää varsin laajasti hyväksi Lozanovin nimeä, mikä lienee harhauttanut monet uskomaan kysymyksessä olevan suggestopedian amerikkalaisen esityksen. Näin ei kuitenkaan ole, vaan teos on saanut sisältöonsä lähtökohtia varsin monista ja kovin erilaisista lähteistä. Teos itse esittelee lähteitään.

”Käsiteltävät erilaiset opetusmenetelmät ovat peräisin monesta eri lähteestä. Ne ovat uraauurtavaa tutkimusta tekevien tiedemiesten työn tulosta: bulgarialaisen Georgi Lozanovin, saksalaisen Johannes H. Schulzin, espanjalaisen Alfonso Caycedon. Ne ovat lähtöisin aikojen kuluessa koetelluista joogatieteestä oman aikamme fysiologias-tan ja psykologiasta sekä moninaisista, luovien, lah-

jakkaiden ihmisten, golfmestareiden, hiihtokilpailujen voittajien ja johtavan tason amerikkalaisten liike-miesten kokemuksista.” (s. 10).

Mielenkiintoista on havaita teoksen lähtökohtaoppeina olevan suggestopedian ohella muun muassa autogeniikan² ja sofrologian³, jotka ovat erityisesti urheilun huippusuorituksiin pyrittäessä käytettyjä oppeja. Ne ovat vahvistaneet asemiaan psykologisen valmennuksen alueella ja niillä on pyritty rentoutumiseen ja harjoitteluun urheilusuoritusten hyväksi mm. mielikuvien avulla.

Yhteys tri Lozanovin suggestopediaan näkyy parhaiten teoksen I osassa, joka käsittelee varsinaista teho-oppimista. Kirjan sisällöstä kuitenkin yli puolet kohdistuu mitä moninaisimpiin asioihin. Tällaisia ovat esimerkiksi huippusaavutukset urheilussa, kivun hallitseminen, koulitut aavistukset työ- ja yksityiselämän palveluksessa, biosuhde, radza-jooga ja keskittymisharjoitukset. Suomalaisen aikuiskasvatuksen lähtökohdistaa tuntuu mielenkiintoisimmalta keskittyäkin teoksen suggestopediaa tulkitsevaan osaan. Tosin koko kirjan lukeminen antaa mahdollisuuden testata ennakkoluuloja asioista, joita voi pitää kulttuurillemme vieraina tai humpuukina yleensä. Yllättävä ansaan lankeamisen vaara on olemassa.

Tarkasteltaessa aikuisopetuksen näkökulmasta mielenkiintoisia asioita yleensä voidaan kirjasta ottaa esiin Lozanovin de s u g g e s t i o n käsite (s. 73). Lozanov kutsuu desuggestioksi sitä menettelytapaa, jonka avulla ihminen pyritään vapauttamaan persoonallisuutensa ja kykyjensä rajoituksia koskevista ennakkokäsityksistä. Tässä yhteydessä esiintyvät ennakkokäsitykset laajasti

ymmärrettynä ovat tuttuja aikuiskasvattajille ilman kyt-kentöjä teho-oppimiseen. Ensimmäistä kielteistä asennetta nimitetään **kriittis-loogiseksi esteeksi**, joka käytännössä ilmenee epäuskona teho-oppimisen mahdollomuuteen yleensä tai ainakin omalla kohdalla. **Intuitiivis-emotionaalinen este** liittyy yleensä useiden epäonnistumisten seurauksena syntyneeseen hyväksyvään tunteeseen huonosta oppimiskyvystä, jota tunnetta saattaa vielä lähiympäristön asenteet ruokkia. **Eettismoraalinen este** perustuu käsitykseen, että oppimisen on oltava kovaa työtä, ikävyyttävää raadantaa. Mitään ei saada ilmaiseksi.

Näiden kielteisten asenteiden poistaminen on teho-oppimisen peruslähtökohta. Keinoja tähän tavoitteeseen pääsemiseksi kirja esittelee laajasti tarjoten jopa sovellutuksia itseopiskeluunkin. Teoksessa todetaan:

”Teho-oppimismenetelmän päämääränä on tuskaton jännityksistä, huolista ja pitkästymisestä vapaa oppiminen. Tiedämme, että oppimiskykymme vain huononee yrittäessämme liikaa. Koska teho-oppiminen on stressitöntä, oppiminen on aidolla tavalla miellyttävää, ei ongelma... Eri maista tulleissa suggestopediaa käsittelevissä tutkimusraporteissa esiintyvät usein sanat ’ilo’, ’vapauttava’ ja ’pakoton’.” (s. 79).

Edellä esitetyt asenteet ovat kaikenlaisessa aikuisopetuksessa tuttuja tuloksiin pääsemisen vaikeuttajia. On myös tiedossa, että oppimisen tulisi olla stressitöntä, vapautta jännityksestä, huolista jne. Tällaista opiskelutilannetta voidaan pitää ihanteellisena opetusmenetelmästä riippumatta. Toteuttamisen rajoittavat ongelmat liittyvät aikuisen muiden roolien asettamiin vaatimuksiin, ajankäyttöön, tilaongelmiin, opettajaresursseihin, oppimateriaaleihin ja

moniin muihin opetuksen edellytyksiin. Luomalla laboratoriomaisia tilanteita on päästy mm. kielenopiskelussa teho-oppimismenetelmin varsin näyttäviin tuloksiin. Tosin opittujen sanojen lukumäärä tietyllä aikaperiodilla ei välttämättä ole hyvä kielitaidon mittari. Onkin mielenkiintoista, että nyt käsiteltävästä teoksesta ei löydy tutkimustuloksia, joilla voitaisiin arvioida esimerkiksi opitun säilymistä. Tämä on omiaan luomaan epäuskoa kirjan tarkoituspäätä ja luotettavuutta kohtaan.

Oppimisen vallankumous-teos on jossain määrin maailmoja syleilevä. Se on myyvä, siinä pahin salakuoppa. Se on kiinnostava juuri mainittujen piirteittensä vuoksi. Se houkuttelee ns. tavallisen ihmisen helposti lukijakseen. Lupaaahan se paljon ja sen lähtökohdissa viitataan mm. meille mystisiin idän oppeihin. Se on teos, johon tulisi aikuiskasvatustutustua. Sen sisältöön liittyvät kysymykset kuitenkin tulevat monelle vastaan ennen pitkää, joten on hyvä olla varustautunut. Eikä kukaan voi kieltää tietenkään omaksumasta esitettyjä ratkaisuja omaan opetustyöhönsä.

Kirjaan perehtymisen jälkeen minua jäi vaivaamaan monia lukemisesta syntyneitä ajatuksia. En ole saanut vastausta muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Miksi Bulgariassa on väitetyistä loistavista tuloksista huolimatta käytetty suggestopediaa vain muutamissa kouluissa? Keitä ja missä ovat ne teoksessa mainitut tuhannet neuvostoliittolaiset, jotka ovat oppineet vieraan kielen kahdessa-kymmenessä neljässä päivässä? Itse olen perin harvoin tavannut kielitaitoisia ”naapureita”. Miksi on tarpeellista oppia muistamaan liuta puhelinnumeroita ulkoa? Kai aivoillaan voi loistaa muullakin tavoin. Vastausta vaille jäi moni muukin kysymys.

Teos ”Oppimisen vallankumous” on kaikesta huolimatta aikuiskasvatuksen ’reviirillä’ ilmestyneenä syytä lukea.

Viitteet:

1. Tri Lozanov lääkinä kehittelee alunperin tieteenhaaraa, jota nimitetään *suggestologiaksi*, joka käsittelee suggestiota, sen vaikutusta ja käyttöä. Suggestologia on keskittynyt erityisesti ratkaisemaan ongelmia, jotka liittyvät ihmisen potentiaalisten kykyjen vapauttamiseen. *Suggestopedia* on eniten viime aikoina tutkittu suggestologian sovellutus, kasvatus-tieteen alueella.
2. Autogeniikan kehitti saksalainen Schulz. Autogeniikka opettaa tietoisesti hallitsemaan ns. tahdosta riippumattomia ruumiin toimintoja.
3. Sofrologia on autogeniikan mukaelma, sen nykyaikaisempi muoto. Kreikan kielestä johdettu käsite voidaan kääntää opiksi tajunnan sopusoinnusta.

Eero Pantzar